

Róża Ostrowska

Szanowni Państwo,

w imieniu Redakcji pisma i swoim chciałbym zaprosić Państwa do numeru czasopisma naukowego „Jednak Książki”, poświęconego twórczości i biografii Róży Ostrowskiej (1 IX 1926 – 23 III 1975).

Róża Ostrowska pozostaje jedną z najwybitniejszych polskich pisarek XX wieku. Jej powieść *Wyspa* (1960) uznaje się zwykle za prozatorskie arcydzieło. Jednocześnie jednak twórczość Ostrowskiej nie znalazła się w kanonie powojennej literatury kobiet, będąc dziełem pomijanym w większości studiów dotyczących tego zjawiska.

Na nieobecność jej pisarstwa w zbiorowej świadomości badaczek i badaczy złożyło się wiele powodów. Jednym z nich była, jak można przypuszczać, szczególna forma recepcji kobiecego pisarstwa w PRL-u, marginalizująca autorki i bagatelizująca ich dokonania. Niemalą rolę w nieobecności Ostrowskiej odegrało jednak również odgórnie zadekretowane milczenie, spowodowane jej działalnością opozycyjną i postawą wobec wydarzeń marca 68 roku oraz wypadków grudnia 1970. Wreszcie pisarstwo Ostrowskiej – obrzeżne, marginesowe i pozakanoniczne z punktu widzenia ówczesnej krytyki – wpisywało się w literacki porządek „prowincji literatury”, tj. opisanych przez Arletę Galant, marginalizowanych odmian kobiecego pisarstwa, peryferyjnie usturowanych wobec rozmaitych figur centrum (męskiego kanonu, literackiej Warszawy, monocentrycznej tożsamości), osadzonych głównie na obrzeżach geotożsamościowej, geopoetologicznej mapy, silnie także powiązanych z lokalnymi historiami – w przypadku Ostrowskiej – z mniejszościowymi i zakazanymi w tym okresie kontekstami kaszubsko-wileńskimi. Zarazem jednak tak rozumiana prowincja była dla pisarki, jak to trafnie ujmuje Galant, „miejszem budowania/tracenia i mistyfikowania tożsamości”.

Twórczość Róży Ostrowskiej, autorki powieści (*Wyspa*, *Mój czas osobny*) i zbiorów opowiadań (*Premiera*, *Siódme piętro*) nie zamyka się jednak tylko w obrębie wybitnych dokonań prozatorskich – to również bogate zjawisko obejmujące poezję, słuchowiska radiowe, scenariusze teatralne, krytykę teatralną oraz literacką, felietonistykę, a także publicystykę społeczno-polityczną. W tym ostatnim przypadku istotną rolę odegrała jej praca nad *Bedekerem kaszubskim* (opracowanym wspólnie z Izabelą Trojanowską). Wreszcie Róża – jak mówili jej przyjaciele i bliscy – pozostawała również niezwykle ważną postacią trójmiejskiego środowiska literackiego.

Chcielibyśmy zaprosić Państwa do przyjrzenia się tym różnym formom aktywności Róży Ostrowskiej, dlatego zapraszamy do nadsyłania propozycji tematów oraz gotowych artykułów naukowych, esejów, opracowań biograficznych i interpretacji, które pozwolą na jak najbardziej różnorodne ujęcie dorobku i biografii tej wybitnej pisarki. Poniżej proponuję także hasła/zagadnienia, które mogą zainspirować Państwa do podjęcia konkretnych analiz:

- reinterpretacje powieści Róży Ostrowskiej (Wyspa/Czas osobny)
- nowele i opowiadania Róży Ostrowskiej (Premiera, Siódme piętro)
- wiersze Róży Ostrowskiej
- tradycje literackie Ostrowskiej (Nerval, Proust, Iwaszkiewicz)
- krytyka feministyczna/geopoetyka/psychoanaliza/pamięć – przepisywanie Róży Ostrowskiej
- Kaszuby w prozie Róży Ostrowskiej / Róża Ostrowska i Kaszuby
- motywy wileńskie / kresowe w prozie Róży Ostrowskiej
- juvenilia Róży Ostrowskiej
- Róża Ostrowska i teatr. Krytyka teatralna, adaptacje, scenariusze i felietony
- publicystyka Róży Ostrowskiej na łamach prasy lokalnej i regionalnej „Ziemia i morze”, „Pomorze”, „Dialog”
- Róża Ostrowska i radio – słuchowiska/montaże poetyckie, Notatnik kulturalny, satyra i kabaret
- Róża Ostrowska – polityka i działalność opozycyjna
- Róża Ostrowska i pomorskie środowisko literackie

Na Państwa teksty czekamy do końca września 2023 roku. Wszelkie informacje dla Autorów znajdą Państwo na stronie czasopisma. Zgłoszenia prosimy wysyłać na adres mailowy: redakcja.jednakksiazki@gmail.com.

dr Bartosz Dąbrowski